

The Latin Vulgate Old Testament

The Latin Vulgate Old Testament

III

Timothy A. Lee Publishing

The Latin Vulgate Old Testament: III

Copyright © 2023 by Timothy A. Lee

Timothy A. Lee Publishing, Cambridge, England

www.timothyalee.com

@Timothy_A_Lee

All rights reserved. This publication may not be reproduced, distributed, or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher. For permission requests, contact requests@timothyalee.com.

This biblical base text is The Clementine Vulgate Project

<https://vulsearch.sourceforge.net/> which is in the public domain.

First Edition 2023

ISBN: 978-1-916854-66-6

CONTENTS

Introduction	vii	Jonah	292
Isaiah	1	Micah	294
Jeremiah	76	Nahum	301
Lamentations	155	Habakkuk	304
Baruch	168	Zephaniah	308
Ezekiel	178	Haggai	312
Daniel	242	Zechariah	315
Hosea	265	Malachi	326
Joel	276	1 Maccabees	329
Amos	281	2 Maccabees	362
Obadiah	290		

APPENDICES

Paradigms	387	Glossary	398
---------------------	-----	--------------------	-----

Introduction

This is a Latin Bible, specifically the Sixto-Clementine Vulgate from 1592 which was the standard Latin Bible of the Roman Catholic church until the production of the Nova Vulgata in 1979. There were Latin translations of the Bible, both Old and New Testaments, as early as the second century CE. Both testaments were translated from prior Greek texts: either the Septuagint or Greek New Testament. These first translation are known as the *Vetus Latina* or Old Latin and differ to the standard Vulgate edited by Jerome in the early 5th century.

The first suggestion of a translation of the New Testament in another Latin, is found in the the Acts of the Scillitan Martyrs, written around 180 CE. This sort work is about several poor Christians in Scilla, North Africa were upon trial and ultimately martyred for their faith. During the trial they were asked (line 12)

Saturninus proconsul dixit: “Quae sunt res in capsula vestra?”

Speratus dixit: “Libri et epistolae Pauli viri iusti.”

Saturninus the proconsul said, ‘What are the things in your chest?’

Speratus said, ‘books and epistles of Paul, a just man.’

Presumably these poor people did not read Greek, so were using a Latin translation. Latin texts are then found quoted in some of the church fathers as it slowly grew in popularity.

Later Saint Jerome standardised the Latin text of both testaments.¹ His belief was in the *hebraica veritas* ‘Hebrew truth’, that is the Hebrew text reflects the true text that the church should use and not the Greek Septuagint. He thus differed to Saint Augustine who favoured the Greek Septuagint which was far more popular in the church.

In order to achieve his goal for the Old Testament, he compared the Latin against the Hebrew Bible with the aid of Origen’s Hexapla. His Hebrew was weak, so he heavily relied upon the isomorphic Greek translations found in the Hexapla such as Aquila and even Symmachus. His translation prefaces sent to friends explain his translation methodology.

Sources

The Vulgate text is in the public domain. It was transcribed by the Clementine Vulgate Project and is freely available.²

Contact

If a reader finds an issue with this book, or wishes to suggest an improvement, please email: reader-suggestions@timothyalee.com.

Acknowledgments

Thanks to all those who discussed producing this book in Cambridge.

Emmanuel College, Cambridge
17th October, 2023.

Timothy A. Lee

---

¹ For a longer introduction, see Pierre-Maurice Bogaert. “The Latin Bible.” In: *The New Cambridge History of the Bible. Volume 1: From the Beginnings to 600*. Ed. by James Carleton Paget and Joachim Schaper. Cambridge: Cambridge University Press, 2013, pp. 505–526.

² <https://vulsearch.sourceforge.net/>

Prophetia Isaiaë

- 1** Visio Isaiaë, filii Amos, quam vidit super Judam et Jerusalem, in diebus Oziæ, Joathan, Achaz, et Ezechiaë, regum Juda.
- 2** Audite, cæli, et auribus percipe, terra,
quoniam Dominus locutus est. Filios enutrivi, et exaltavi; ipsi autem spreverunt me.
- 3** Cognovit bos possessorem suum, et asinus præsepe domini sui; Israël autem me non cognovit, et populus meus non intellexit.
- 4** Væ genti peccatrici, populo gravi iniquitate, semini nequam, filiis sceleratis! dereliquerunt Dominum; blasphemaverunt Sanctum Israël; abalienati sunt retrorsum.
- 5** Super quo percutiam vos ultra, ad-dentes prævaricationem?
omne caput languidum,
et omne cor mœrens.
- 6** A planta pedis usque ad verticem, non est in eo sanitas; vulnus, et livor, et plaga tumens,
non est circumligata, nec curata medicamine,
neque fota oleo.
- 7** Terra vestra deserta; civitates vestræ succensæ igni: regionem vestram coram vobis alieni devorant, et desolabitur sicut in vastitate hostili.
- 8** Et derelinquetur filia Sion ut umbraculum in vinea, et sicut tugurium in cucumerario, et sicut civitas quæ vastatur.
- 9** Nisi Dominus exercituum reliquisset nobis semen, quasi Sodoma fuissetis, et quasi Gomorrha similes essemus.
- 10** Audite verbum Domini, principes Sodomorum; percipite auribus legem Dei nostri, populus Gomorrhæ.
- 11** Quo mihi multitudinem victimarum vestrarum? dicit Dominus. Plenus sum: holocausta arietum, et adipem pinguium, et sanguinem vitulorum et agnorum et hircorum, nolui.
- 12** Cum veniretis ante conspectum meum, quis quæsit hęc de manibus vestris, ut ambularetis in atriis meis?
- 13** Ne offeratis ultra sacrificium frustra: incensum abominatio est mihi. Neomeniam et sabbatum, et festivitates alias, non feram; iniqui sunt coetus vestri.
- 14** Calendas vestras, et solemnitates vestras odit anima mea: facta sunt mihi molesta; laboravi sustinens.
- 15** Et cum extenderitis manus vestras, avertam oculos meos a vobis, et cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam:
manus enim vestræ sanguine plenæ sunt.
- 16** Lavamini, mundi estote; auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis:

26 Et mœrebunt atque lugebunt
portæ ejus,
et desolata in terra sedebit.

4 Et apprehendent septem mulieres
virum unum in die illa, dicentes:
Panem nostrum comedemus,
et vestimentis nostris operiemur:
tantummodo invocetur nomen tuum
super nos;
aufer opprobrium nostrum.

2 In die illa,
erit germen Domini in magnif-
icentia et gloria,
et fructus terræ sublimis, et
exsultatio
his qui salvati fuerint de Israël.

3 Et erit: omnis qui relictus fuerit in
Sion,
et residuus in Jerusalem,
Sanctus vocabitur,
omnis qui scriptus est in vita in
Jerusalem.

4 Si abluerit Dominus sordes fil-
iarum Sion,
et sanguinem Jerusalem laverit
de medio ejus,
in spiritu iudicii, et spiritu
ardoris.

5 Et creabit Dominus super omnem
locum montis Sion,
et ubi invocatus est,
nubem per diem et fimum,
et splendorem ignis flammantis
in nocte:
super omnem enim gloriam
protectio.

6 Et tabernaculum erit in umbracu-
lum,
diei ab æstu,
et in securitatem et abscon-
sionem
a turbine et a pluvia.

5 Cantabo dilecto meo
canticum patruelis mei vineæ suæ.
Vinea facta est dilecto meo
in cornu filio olei.

2 Et sepivit eam, et lapides elegit ex
illa,
et plantavit eam electam;
et ædificavit turrin in medio

ejus,
et torcular exstruxit in ea;
et exspectavit ut faceret uvas,
et fecit labruscas.

3 Nunc ergo, habitatores Jerusalem
et viri Juda,
iudicate inter me
et vineam meam.

4 Quid est quod debui ultra facere
vineæ meæ,
et non feci ei?
an quod exspectavi ut faceret
uvas,
et fecit labruscas?

5 Et nunc ostendam vobis
quid ego faciam vineæ meæ:
auferam sepem ejus,
et erit in direptionem;
diruam maceriam ejus,
et erit in conculcationem.

6 Et ponam eam desertam;
non putabitur et non fodietur:
et ascendent vepres et spinæ,
et nubibus mandabo
ne pluant super eam imbrem.

7 Vinea enim Domini exercituum
domus Israël est;
et vir Juda
germen ejus delectabile:
et exspectavi ut faceret iudi-
cium,
et ecce iniquitas;
et iustitiam, et ecce clamor.

8 Væ qui conjungitis domum ad
domum,
et agrum agro copulatis
usque ad terminum loci!
Numquid habitabitis vos soli
in medio terræ?

9 In auribus meis sunt hæc,
dicit Dominus exercituum;
nisi domus multæ desertæ
fuerint,
grandes et pulchræ, absque
habitatore.

- 10 Decem enim jugera vinearum
facient lagunculam unam,
et triginta modii sementis fa-
cient modios tres.
- 11 Væ qui consurgitis mane
ad ebrietatem sectandam,
et potandum usque ad ves-
peram,
ut vino æstuëtis!
- 12 Cithara, et lyra, et tympanum,
et tibia, et vinum in conviviis
vestris;
et opus Domini non respicitis,
nec opera manuum ejus con-
sideratis.
- 13 Propterea captivus ductus est
populus meus,
quia non habuit scientiam,
et nobiles ejus interierunt fame,
et multitudo ejus siti exaruit.
- 14 Propterea dilatavit infernus ani-
mam suam,
et aperuit os suum absque ullo
termino;
et descendent fortes ejus,
et populus ejus, et sublimes
gloriosique ejus, ad eum.
- 15 Et incurvabitur homo, et humili-
abitur vir,
et oculi sublimium deprimen-
tur.
- 16 Et exaltabitur Dominus exerci-
tuum in judicio;
et Deus sanctus sanctificabitur
in justitia.
- 17 Et pascentur agni juxta ordinem
suum,
et deserta in ubertatem versa
advenæ comedent.
- 18 Væ qui trahitis iniquitatem
in funiculis vanitatis,
et quasi vinculum plaustr
peccatum!
- 19 qui dicitis: Festinet,
et cito veniat opus ejus, ut
videamus;
et appropiet, et veniat
consilium sancti Israël,
et sciemus illud!
- 20 Væ qui dicitis malum bonum,
et bonum malum;
ponentes tenebras lucem,
et lucem tenebras;
ponentes amarum in dulce,
et dulce in amarum!
- 21 Væ qui sapientes estis in oculis
vestris,
et coram vobismetipsis pru-
dentes.
- 22 Væ qui potentes estis ad biben-
dum vinum,
et viri fortes ad miscendam
ebrietatem!
- 23 qui justificatis impium pro
muneribus,
et justitiam justii aufertis ab eo!
- 24 Propter hoc, sicut devorat stipu-
lam lingua ignis,
et calor flammæ exurit,
sic radix eorum quasi favilla
erit,
et germen eorum ut pulvis
ascendet;
abjecerunt enim legem Domini
exercituum,
et eloquium sancti Israël blas-
phemaverunt.
- 25 Ideo iratus est furor Domini in
populum suum,
et extendit manum suam super
eum, et percussit eum:
et conturbati sunt montes,
et facta sunt morticina eorum
quasi stercus in medio
platearum.
In his omnibus non est adversus
furor ejus,
sed adhuc manus ejus extenta.
- 26 Et elevabit signum in nationibus
procul,
et sibilabit ad eum de finibus
terræ:
et ecce festinus velociter veniet.
- 27 Non est deficiens neque laborans
in eo;
non dormitabit, neque
dormiet;

neque solvetur cingulum
renum ejus,
nec rumpetur corrigia calcea-
menti ejus.

28 Sagittæ ejus acutæ, et omnes arcus
ejus extenti.
Ungulæ equorum ejus ut silex,
et rotæ ejus quasi impetus
tempestatis.

29 Rugitus ejus ut leonis;
rugiet ut catuli leonum:
et frendet, et tenebit prædam,
et amplexabitur, et non erit qui
eruat.

30 Et sonabit super eum in die illa
sicut sonitus maris:
aspiciemus in terram,
et ecce tenebræ tribulationis,
et lux obtenebrata est in caligine
ejus.

6 In anno quo mortuus est rex
Ozias, vidi Dominum sedentem
super solium excelsum et elevatum; et ea
quæ sub ipso erant replebant templum.

2 Seraphim stabant super illud: sex alæ
uni, et sex alæ alteri; duabus velabant fa-
ciem ejus, et duabus velabant pedes ejus,
et duabus volabant. **3** Et clamabant al-
ter ad alterum, et dicebant:

Sanctus, sanctus, sanctus Domi-
nus, Deus exercituum;

plena est omnis terra gloria ejus.

4 Et commota sunt superliminaria
cardinum a voce clamantis, et domus re-
pleta est fumo. **5** Et dixi:

Væ mihi, quia tacui,
quia vir pollutus labiis ego sum,
et in medio populi polluta labia
habentis ego habito,
et regem Dominum exercituum
vidi oculis meis.

6 Et volavit ad me unus de
seraphim, et in manu ejus calculus,

quem forcipe tulerat de altari, **7** et
tetigit os meum, et dixit:

Ecce tetigit hoc labia tua,
et auferetur iniquitas tua, et
peccatum tuum mund-
abitur.

8 Et audivi vocem Domini dicentis:

Quem mittam?
et quis ibit nobis?

Et dixi:

Ecce ego, mitte me.

9 Et dixit:

Vade, et dices populo huic:
Audite audientes, et nolite
intelligere;
et videte visionem, et nolite
cognoscere.

10 Excæca cor populi hujus,
et aures ejus aggrava,
et oculos ejus claude:
ne forte videat oculis suis,
et auribus suis audiat,
et corde suo intelligat,
et convertatur, et sanem eum.

11 Et dixi:

Usquequo, Domine?

Et dixit:

Donec desolentur civitates absque
habitatore,
et domus sine homine,
et terra relinquetur deserta.

12 Et longe faciet Dominus homines,
et multiplicabitur quæ derelicta
fuerat in medio terræ.

13 Et adhuc in ea decimatio,

et convertetur, et erit in ostensionem
sicut terebinthus, et sicut quercus quæ expandit ramos suos;
semen sanctum erit id quod steterit in ea.

7 Et factum est in diebus Achaz, filii Joathan, filii Ozia, regis Juda, ascendit Rasin, rex Syriæ, et Phacee, filius Romeliæ, rex Israël, in Jerusalem, ad præliandum contra eam: et non potuerunt debellare eam. **2** Et nuntiaverunt domui David, dicentes: Requievit Syria super Ephraim. Et commotum est cor ejus, et cor populi ejus, sicut moventur ligna silvarum a facie venti. **3** Et dixit Dominus ad Isaiam: Egredere in occursum Achaz, tu et qui derelictus est Jasub, filius tuus, ad extremum aquæductus piscinæ superioris in via agri Fullonis; **4** et dices ad eum:

Vide ut sileas; noli timere,
et cor tuum ne formidet
a duabus caudis titionum fumigantium istorum,
in ira furoris Rasin, regis Syriæ,
et filii Romeliæ;
5 eo quod consilium inierit contra te Syria in malum,
Ephraim, et filius Romeliæ,
dicentes:
6 Ascendamus ad Judam,
et suscitemus eum, et avellamus eum ad nos,
et ponamus regem in medio ejus filium Tabeel.
7 Hæc dicit Dominus Deus:
Non stabit, et non erit istud;
8 sed caput Syriæ Damascus,
et caput Damasci Rasin;
et adhuc sexaginta et quinque anni,
et desinet Ephraim esse populus;
9 et caput Ephraim Samaria,

et caput Samariæ filius Romeliæ.
Si non credideritis, non permanebitis.

10 Et adjecit Dominus loqui ad Achaz, dicens: **11** Pete tibi signum a Domino Deo tuo, in profundum inferni, sive in excelsum supra. **12** Et dixit Achaz: Non petam, et non tentabo Dominum. **13** Et dixit:

Audite ergo, domus David.

Numquid parum vobis est molestos esse hominibus, quia molesti estis et Deo meo?

14 Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum: ecce virgo concipiet, et pariet filium, et vocabitur nomen ejus Emmanuel.

15 Butyrum et mel comedet, ut sciat reprobare malum, et eligere bonum.

16 Quia antequam sciat puer reprobare malum et eligere bonum, derelinquetur terra quam tu detestaris a facie duorum regum suorum.

17 Adducet Dominus super te, et super populum tuum, et super domum patris tui, dies qui non venerunt a diebus separationis Ephraim a Juda, cum rege Assyriorum.

18 Et erit in die illa: sibilabit Dominus muscæ quæ est in extremo fluminum Ægypti, et api quæ est in terra Assur;

19 et venient, et requiescent omnes in torrentibus vallium, et in cavernis petrarum, et in omnibus foraminibus.

20 In die illa radet Dominus
in novacula conducta in his qui
trans flumen sunt,
in rege Assyriorum,
caput et pilos pedum,
et barbam universam.

21 Et erit in die illa:
nutriet homo vaccam boum, et
duas oves,

22 et præ ubertate lactis
comedet butyrum;
butyrum enim et mel mandu-
cabit
omnis qui relictus fuerit in
medio terræ.

23 Et erit in die illa: omnis locus ubi
fuerint
mille vites, mille argenteis,
in spinas et in vepres erunt.

24 Cum sagittis et arcu ingredientur
illuc:
vepres enim et spinæ erunt in
universa terra.

25 Et omnes montes qui in sarculo
sarrientur,
non veniet illuc terror spinarum
et veprium:
et erit in pascua bovis, et in
conculcationem pecoris.

8 Et dixit Dominus ad me: Sume
tibi librum grandem, et scribe in
eo stylo hominis: Velociter spolia de-
trahe, cito prædare. **2** Et adhibui mihi
testes fideles, Uriam sacerdotem, et
Zachariam, filium Barachiæ: **3** et ac-
cessi ad prophetissam, et concepit, et
peperit filium. Et dixit Dominus ad me:
Voca nomen ejus: Accelera spolia detra-
here; Festina prædari: **4** quia antequam
sciat puer vocare patrem suum et ma-
trem suam, auferetur fortitudo Dam-
asci, et spolia Samariæ, coram rege As-
syriorum.

5 Et adjecit Dominus loqui ad me
adhuc, dicens:

6 Pro eo quod abjecit populus iste

aquas Siloë, quæ vadunt cum
silentio,
et assumpsit magis Rasin,
et filium Romeliæ:

7 propter hoc ecce Dominus ad-
ducat super eos
aquas fluminis fortes et multas,
regem Assyriorum, et omnem
gloriam ejus,
et ascendet super omnes rivos
ejus,
et fluet super universas ripas
ejus;

8 et ibit per Judam, inundans, et
transiens:
usque ad collum veniet.
Et erit extensio alarum ejus
implens latitudinem terræ tuæ,
o Emmanuel!

9 Congregamini, populi, et vinci-
mini;
et audite, universæ procul
terræ:
confortamini, et vincimini;
accingite vos, et vincimini.

10 Inite consilium, et dissipabitur;
loquimini verbum, et non fiet:
quia nobiscum Deus.

11 Hæc enim ait Dominus ad me: Si-
cut in manu forti erudit
me,
ne irem in via populi hujus,
dicens:

12 Non dicatis: Conjuratio;
omnia enim quæ loquitur pop-
ulus iste, conjuratio est:

et timorem ejus ne timeatis,
neque paveatis.

13 Dominum exercituum ipsum
sanctificate;
ipse pavor vester, et ipse terror
vester:

14 et erit vobis in sanctificationem;
in lapidem autem offensionis,
et in petram scandali,
duabus domibus Israël;
in laqueum et in ruinam habi-
tantibus Jerusalem.

15 Et offendent ex eis plurimi,
et cadent, et conterentur,
et irretientur, et capiuntur.

16 Liga testimonium,
signa legem in discipulis meis.

17 Et exspectabo Dominum qui
abscondit faciem suam
a domo Jacob, et præstolabor
eum.

18 Ecce ego et pueri mei quos dedit
mihi Dominus
in signum, et in portentum
Israël
a Domino exercituum,
qui habitat in monte Sion:

19 et cum dixerint ad vos:
Quærite a pythonibus
et a divinis qui strident in
incantationibus suis:
numquid non populus a Deo
suo requiret,
pro vivis a mortuis?

20 ad legem magis et ad testimonium.
Quod si non dixerint juxta
verbum hoc,
non erit eis matutina lux.

21 Et transibit per eam, corruet, et
esuriet;
et cum esurierit, irascetur.
Et maledicet regi suo, et Deo
suo,
et suspiciet sursum,

22 et ad terram intuebitur;
et ecce tribulatio et tenebræ,
dissolutio et angustia,
et caligo persequens,
et non poterit avolare de angus-
tia sua.

9 Primo tempore alleviata est
terra Zabulon et terra Nephthali:
et novissimo aggravata est via maris
trans Jordanem Galilææ gentium.

2 Populus qui ambulabat in tene-
bris,
vidit lucem magnam;

habitantibus in regione umbræ
mortis,
lux orta est eis.

3 Multiplicasti gentem,
et non magnificasti lætitiā.
Lætābuntur coram te, sicut qui
lætantur in messe;
sicut exsultant victores capta
præda, quando dividunt
spolia.

4 Jugum enim oneris ejus,
et virgam humeri ejus,
et sceptrum exactoris ejus
superasti, sicut in die Madian.

5 Quia omnis violenta prædatio
cum tumultu,
et vestimentum mistum san-
guine,
erit in combustionem,
et cibus ignis.

6 Parvulus enim natus est nobis,
et filius datus est nobis,
et factus est principatus super
humerum ejus:
et vocabitur nomen ejus,
Admirabilis, Consiliarius,
Deus, Fortis,
Pater futuri sæculi, Princeps
pacis.

7 Multiplicabitur ejus imperium,
et pacis non erit finis;
super solium David, et super
regnum ejus sedebit,
ut confirmet illud et corroboret
in iudicio et justitia,
amodo et usque in sempiter-
num:
zelus Domini exercituum faciet
hoc.

8 Verbum misit Dominus in Jacob,
et cecidit in Israël.

9 Et sciet omnis populus Ephraim,
et habitantes Samariam,
in superbia et magnitudine
cordis dicentes:

10 Lateres ceciderunt, sed quadris
lapidibus ædificabimus;
sycomos succiderunt, sed
cedros immutabimus.

Sade

- 18 Clamavit cor eorum ad Dominum
super muros filiæ Sion:
Deduc quasi torrentem
lacrimas
per diem et noctem;
non des requiem tibi,
neque taceat pupilla oculi tui.

Coph

- 19 Consurge, lauda in nocte,
in principio vigiliarum;
effunde sicut aquam cor tuum
ante conspectum Domini:
leva ad eum manus tuas
pro anima parvulorum tuorum,
qui defecerunt in fame
in capite omnium compito-
rum.

Res

- 20 Vide, Domine, et considera
quem vindemiaveris ita.
Ergone comedent mulieres
fructum suum,
parvulos ad mensuram palmæ?
si occiditur in sanctuario Do-
mini
sacerdos et propheta?

Sin

- 21 Jacuerunt in terra foris
puer et senex;
virgines meæ et juvenes mei
cecidērunt in gladio:
interfecisti in die furoris tui,
percussisti, nec misertus es.

Thau

- 22 Vocasti quasi ad diem solemnem,
qui terrerent me de circuitu;
et non fuit in die furoris Do-
mini qui effugeret,
et relinqueretur:
quos educavi et enutrivī,
inimicus meus consumpsit eos.

Aleph

- 3 Ego vir videns paupertatem meam
in virga indignationis ejus.

Aleph

- 2 Me minavit, et adduxit in tene-
bras,
et non in lucem.

Aleph

- 3 Tantum in me vertit et convertit
manum suam tota die.

Beth

- 4 Vetustam fecit pellem meam et
carnem meam;
contrivit ossa mea.

Beth

- 5 Ædificavit in gyro meo, et circum-
dedit me
felle et labore.

Beth

- 6 In tenebrosis collocavit me,
quasi mortuos sempiternos.

Ghimel

⁷ Circumædificavit adversum me,
ut non egrediar;
aggravavit compedem meum.

Ghimel

⁸ Sed et cum clamavero, et rogavero,
exclisit orationem meam.

Ghimel

⁹ Conclusit vias meas lapidibus
quadris;
semitas meas subvertit.

Daleth

¹⁰ Ursus insidians factus est mihi,
leo in absconditis.

Daleth

¹¹ Semitas meas subvertit, et confre-
git me;
posuit me desolatam.

Daleth

¹² Tetendit arcum suum, et posuit
me
quasi signum ad sagittam.

He

¹³ Misit in renibus meis
filias pharetræ suæ.

He

¹⁴ Factus sum in derisum omni
populo meo,
canticum eorum tota die.

He

¹⁵ Replevit me amaritudinibus;
inebriavit me absinthio.

Vau

¹⁶ Et fregit ad numerum dentes
meos;
cibavit me cinere.

Vau

¹⁷ Et repulsa est a pace anima mea;
oblitus sum bonorum.

Vau

¹⁸ Et dixi: Periit finis meus,
et spes mea a Domino.

Zain

¹⁹ Recordare paupertatis, et trans-
gressionis meæ,
absinthii et fellis.

Zain

²⁰ Memoria memor ero, et tabescet
in me anima mea.

Zain

²¹ Hæc recolens in corde meo,
ideo sperabo.

Heth

22 Misericordiæ Domini, quia non
sumus consumpti;
quia non defecerunt misera-
tiones ejus.

Heth

23 Novi diluculo,
multa est fides tua.

Heth

24 Pars mea Dominus, dixit anima
mea;
propterea exspectabo eum.

Teth

25 Bonus est Dominus sperantibus
in eum,
animæ quærenti illum.

Teth

26 Bonum est præstolari cum silentio
salutare Dei.

Teth

27 Bonum est viro cum portaverit
jugum
ab adolescentia sua.

Jod

28 Sedebit solitarius, et tacebit,
quia levavit super se.

Jod

29 Ponet in pulvere os suum,
si forte sit spes.

Jod

30 Dabit percutienti se maxillam:
saturabitur opprobriis.

Caph

31 Quia non repellet
in sempiternum Dominus.

Caph

32 Quia si abjecit, et miserebitur,
secundum multitudinem mis-
ericordiarum suarum.

Caph

33 Non enim humiliavit ex corde suo
et abjecit filios hominum.

Lamed

34 Ut conteret sub pedibus suis
omnes vinctos terræ.

Lamed

35 Ut declinaret iudicium viri
in conspectu vultus Altissimi.

Lamed

36 Ut perverteret hominem in iudicio
suo;
Dominus ignoravit.

Mem

37 Quis est iste qui dixit ut fieret,
Domino non iubente?

Mem

38 Ex ore Altissimi non egredientur
nec mala nec bona?

Mem

39 Quid murmuravit homo vivens,
vir pro peccatis suis?

Nun

40 Scrutemur vias nostras, et quæra-
mus,
et revertamur ad Dominum.

Nun

41 Levemus corda nostra cum
manibus
ad Dominum in cælos.

Nun

42 Nos inique egimus, et ad ira-
cundiam provocavimus;

idcirco tu inexorabilis es.

Samech

43 Operuisti in furore, et percussisti
nos;
occidisti, nec pepercisti.

Samech

44 Opposuisti nubem tibi,
ne transeat oratio.

Samech

45 Eradicationem et abjectionem
posuisti me
in medio populorum.

Phe

46 Aperuerunt super nos os suum
omnes inimici.

Phe

47 Formido et laqueus facta est nobis
vaticinatio, et contritio.

Phe

48 Divisiones aquarum deduxit oculus
meus,
in contritione filiæ populi mei.

Ain

49 Oculus meus afflictus est, nec
tacuit,
eo quod non esset requies.

Ain

50 Donec respiceret et videret
Dominus de cælis.

Ain

51 Oculus meus deprædatus est
animam meam
in cunctis filiabus urbis meæ.

Sade

52 Venatione ceperunt me quasi
avem
inimici mei gratis.

Res

59 Vidisti, Domine, iniquitatem
illorum adversum me:
judica iudicium meum.

Sade

53 Lapsa est in lacum vita mea,
et posuerunt lapidem super me.

Res

60 Vidisti omnem furorem,
universas cogitationes eorum
adversum me.

Sade

54 Inundaverunt aquæ super caput
meum;
dixi: Perii.

Sin

61 Audisti opprobrium eorum,
Domine,
omnes cogitationes eorum
adversum me.

Coph

55 Invocavi nomen tuum, Domine,
de lacu novissimo.

Sin

62 Labia insurgentium mihi, et med-
itationes eorum
adversum me tota die.

Coph

56 Vocem meam audisti; ne avertas
aurem tuam
a singultu meo et clamoribus.

Sin

63 Sessionem eorum et resurrec-
tionem eorum vide;
ego sum psalmus eorum.

Coph

57 Appropinquasti in die quando
invocavi te;
dixisti: Ne timeas.

Thau

64 Reddes eis vicem, Domine,
juxta opera manuum suarum.

Res

58 Judicasti, Domine, causam animæ
meæ,
redemptor vitæ meæ.

Thau

65 Dabis eis scutum cordis,
laborem tuum.

Thau

- ⁶⁶ Persequeris in furore, et conteres
eos
sub cælis, Domine.

Aleph

- ⁴ Quomodo obscuratum est aurum,
mutatus est color optimus!
dispersi sunt lapides sanctuarii
in capite omnium platearum!

Beth

- ² Filii Sion inclyti,
et amicti auro primo:
quomodo reputati sunt in vasa
testea,
opus manuum figuli!

Ghimel

- ³ Sed et lamiaë nudaverunt mam-
mam,
lactaverunt catulos suos:
filia populi mei crudelis
quasi struthio in deserto.

Daleth

- ⁴ Adhæsit lingua lactentis
ad palatum ejus in siti;
parvuli petierunt panem,
et non erat qui frangeret eis.

He

- ⁵ Qui vescebantur voluptuose,
interierunt in viis;
qui nutriebantur in croceis,
amplexati sunt stercora.

Vau

- ⁶ Et major effecta est iniquitas filiaë
populi mei
peccato Sodomorum,
quæ subversa est in momento,
et non ceperunt in ea manus.

Zain

- ⁷ Candidiores Nazaræi ejus nive,
nitidiores lacte,
rubicundiores ebore antiquo,
saphiro pulchriores.

Heth

- ⁸ Denigrata est super carbones
facies eorum
et non sunt cogniti in plateis;
adhæsit cutis eorum ossibus:
aruit, et facta est quasi lignum.

Teth

- ⁹ Melius fuit occisis gladio
quam interfectis fame,
quoniam isti extabuerunt con-
sumpti
a sterilitate terræ.

Jod

- ¹⁰ Manus mulierum misericordium
coxerunt filios suos;
facti sunt cibus earum
in contritione filiaë populi mei.

camini: ³¹ et in oblatione donorum vestrorum, cum traducitis filios vestros per ignem, vos polluimini in omnibus idolis vestris usque hodie: et ego respondebo vobis, domus Israël? Vivo ego, dicit Dominus Deus, quia non respondebo vobis. ³² Neque cogitatio mentis vestrae fiet, dicentium: Erimus sicut gentes et sicut cognationes terrae, ut colamus ligna et lapides.

³³ Vivo ego, dicit Dominus Deus, quoniam in manu forti, et in brachio extento, et in furore effuso, regnabo super vos. ³⁴ Et educam vos de populis, et congregabo vos de terris in quibus dispersi estis: in manu valida, et in brachio extento, et in furore effuso, regnabo super vos. ³⁵ Et adducam vos in desertum populorum, et iudicabor vobiscum ibi facie ad faciem. ³⁶ Sicut iudicio contendi adversum patres vestros in deserto terrae Aegypti, sic iudicabo vos, dicit Dominus Deus. ³⁷ Et subjiciam vos sceptro meo, et inducam vos in vinculis foederis. ³⁸ Et eligam de vobis transgressores et impios, et de terra incolatus eorum educam eos, et in terram Israël non ingredientur: et scietis quia ego Dominus. ³⁹ Et vos, domus Israël, hæc dicit Dominus Deus: Singuli post idola vestra ambulate, et servite eis. Quod si et in hoc non audieritis me, et nomen meum sanctum pollueritis ultra in muneribus vestris et in idolis vestris: ⁴⁰ in monte sancto meo, in monte excelso Israël, ait Dominus Deus, ibi serviet mihi omnis domus Israël: omnes, inquam, in terra in qua placebunt mihi: et ibi quæram primitias vestras, et initium decimarum vestrarum, in omnibus sanctificationibus vestris. ⁴¹ In odorem suavitatis suscipiam vos, cum eduxero vos de populis, et congregavero vos de terris in quas dispersi estis: et sanctificabor in vobis in oculis nationum. ⁴² Et scietis quia ego Dominus, cum induxero vos ad

terram Israël, in terram pro qua levavi manum meam ut darem eam patribus vestris. ⁴³ Et recordabimini ibi viarum vestrarum, et omnium scelerum vestrorum, quibus polluti estis in eis: et displicebitis vobis in conspectu vestro, in omnibus malitiis vestris quas fecistis. ⁴⁴ Et scietis quia ego Dominus, cum benefecero vobis propter nomen meum, et non secundum vias vestras malas, neque secundum scelera vestra pessima, domus Israël, ait Dominus Deus.

⁴⁵ Et factus est sermo Domini ad me, dicens:

⁴⁶ Fili hominis, pone faciem tuam
contra viam austri,
et stilla ad africanum,
et propheta ad saltum agri
meridiani.

⁴⁷ Et dices saltui meridiano:
Audi verbum Domini:
Hæc dicit Dominus Deus:
Ecce ego succendam in te
ignem,
et comburam in te omne
lignum viride,
et omne lignum aridum:
non extinguetur flamma succensionis:
et comburetur in ea omnis
facies

ab austro usque ad aquilonem,
⁴⁸ et videbit universa caro quia ego
Dominus succendi eam,
nec extinguetur.

⁴⁹ Et dixi: A, a, a, Domine Deus: ipsi dicunt de me: Numquid non per parabolas loquitur iste?

21 Et factus est sermo Domini ad me, dicens:

² Fili hominis, pone faciem tuam ad
Jerusalem,

- et stilla ad sanctuaria,
et propheta contra humum
Israël.
- 3** Et dices terræ Israël:
Hæc dicit Dominus Deus:
Ecce ego ad te,
et ejiciam gladium meum de
vagina sua,
et occidam in te justum et
impium.
- 4** Pro eo autem quod occidi in te
justum et impium,
idcirco egredietur gladius meus
de vagina sua
ad omnem carnem, ab austro
usque ad aquilonem:
- 5** ut sciat omnis caro quia ego
Dominus,
eduxi gladium meum de vagina
sua irrevocabilem.
- 6** Et tu, fili hominis, ingemisce in
contritione lumborum,
et in amaritudinibus ingemisce
coram eis.
- 7** Cumque dixerint ad te: Quare tu
gemis?
dices: Pro auditu:
quia venit, et tabescet omne
cor,
et dissolventur universæ manus,
et infirmabitur omnis spiritus,
et per cuncta genua fluent
aquæ:
ecce venit, et fiet, ait Dominus
Deus.
- 8** Et factus est sermo Domini ad
me, dicens: **9** Fili hominis, propheta, et
dices: Hæc dicit Dominus Deus: lo-
quere:
- Gladius, gladius exacutus est, et
limatus:
- 10** ut cædat victimas, exacutus est:
ut splendeat, limatus est:
qui moves sceptrum filii mei,
succidisti omne lignum.
- 11** Et dedi eum ad levigandum, ut
teneatur manu:
- iste exacutus est gladius, et iste
limatus est,
ut sit in manu interficientis.
- 12** Clama et ulula, fili hominis,
quia hic factus est in populo
meo,
hic in cunctis ducibus Israël qui
fugerant:
gladio traditi sunt cum populo
meo:
idcirco plaude super femur,
13 quia probatus est:
et hoc, cum sceptrum subver-
terit, et non erit,
dicit Dominus Deus.
- 14** Tu ergo, fili hominis, propheta,
et percute manu ad manum:
et duplicetur gladius,
ac triplicetur gladius interfecto-
rum:
hic est gladius occisionis
magnæ,
qui obstupescere eos facit
- 15** et corde tabescere,
et multiplicat ruinas.
In omnibus portis eorum dedi
conturbationem gladii
acuti,
et limati ad fulgendum,
amicti ad cædem.
- 16** Exacuere, vade ad dexteram sive
ad sinistram,
quocumque faciei tuæ est ap-
petitus.
- 17** Quin et ego plaudam manu ad
manum,
et implebo indignationem
meam:
ego Dominus locutus sum.
- 18** Et factus est sermo Domini
ad me, dicens: **19** Et tu, fili hominis,
pone tibi duas vias, ut veniat glad-
ius regis Babylonis: de terra una egre-
dientur ambæ: et manu capiet con-
jecturam; in capite viæ civitatis con-
jiciet. **20** Viam pones ut veniat glad-
ius ad Rabbath filiorum Ammon, et

- 15** perfectus in viis tuis a die conditionis tuæ,
donec inventa est iniquitas in te.
- 16** In multitudine negotiationis tuæ repleta sunt interiora tua iniquitate, et peccasti:
et ejeci te de monte Dei,
et perdidisti te, o cherub protegens, de medio lapidum ignitorum.
- 17** Et elevatum est cor tuum in decore tuo;
perdidisti sapientiam tuam in decore tuo:
in terram projecisti te;
ante faciem regum dedi te ut cernerent te.
- 18** In multitudine iniquitatum tuarum,
et iniquitate negotiationis tuæ, polluisti sanctificationem tuam:
producam ergo ignem de medio tui, qui comedat te,
et dabo te in cinerem super terram,
in conspectu omnium videntium te.
- 19** Omnes qui viderint te in gentibus, obstupescunt super te:
nihili factus es, et non eris in perpetuum.
- 20** Et factus est sermo Domini ad me, dicens: **21** Fili hominis, pone faciem tuam contra Sidonem, et prophetabis de ea: **22** et dices:

Hæc dicit Dominus Deus:
Ecce ego ad te, Sidon,
et glorificabor in medio tui:
et scient quia ego Dominus,
cum fecero in ea iudicia,
et sanctificatus fuero in ea.

- 23** Et immittam ei pestilentiam,
et sanguinem in plateis ejus:
et corruent interfecti in medio ejus gladio per circuitum,

- et scient quia ego Dominus.
- 24** Et non erit ultra domui Israël offendiculum amaritudinis,

et spina dolorem inferens undique
per circuitum eorum qui adversantur eis:
et scient quia ego Dominus Deus.

- 25** Hæc dicit Dominus Deus:
Quando congregavero domum Israël
de populis in quibus dispersi sunt,
sanctificabor in eis coram gentibus:
et habitabunt in terra sua,
quam dedi servo meo Jacob:

- 26** et habitabunt in ea securi,
et ædificabunt domos, et plantabunt vineas,
et habitabunt confidenter,
cum fecero iudicia in omnibus qui adversantur eis per circuitum:
et scient quia ego Dominus Deus eorum.

- 29** In anno decimo, decimo mense, undecima die mensis, factum est verbum Domini ad me, dicens: **2** Fili hominis, pone faciem tuam contra Pharaonem regem Ægypti, et prophetabis de eo, et de Ægypto universa. **3** Loquere, et dices:

Hæc dicit Dominus Deus:
Ecce ego ad te, Pharaon rex Ægypti, draco magne, qui cubas in medio fluminum tuorum, et dices:
Meus est fluvius, et ego feci memetipsum.

- 4** Et ponam frenum in maxillis tuis, et agglutinabo pisces fluminum tuorum squamis tuis, et extraham te de medio fluminum tuorum,

Prophetia Abdiæ

¹ Visio Abdiæ.

Hæc dicit Dominus Deus ad
Edom:
Auditum audivimus a
Domino,
et legatum ad gentes misit:
surgite, et consurgamus ad-
versus eum in prælium.

² Ecce parvulum dedi te in gentibus:
contemptibilis tu es valde.

³ Superbia cordis tui extulit te,
habitantem in scissuris pe-
trarum,
exaltantem solium tuum;
qui dicis in corde tuo:
Quis detrahet me in terram?

⁴ Si exaltatus fueris ut aquila,
et si inter sidera posueris nidum
tuum,
inde detraham te, dicit Domi-
nus.

⁵ Si fures introissent ad te,
si latrones per noctem,
quomodo conticuisses?
nonne furati essent sufficientia
sibi?
Si vindemiatores introissent ad
te,
numquid saltem racemum
reliquissent tibi?

⁶ Quomodo scrutati sunt Esau;
investigaverunt abscondita
ejus?

⁷ Usque ad terminum emiserunt te:
omnes viri fœderis tui il-
luserunt tibi:
invaluerunt adversum te viri
pacis tuæ,
qui comedunt tecum, ponent
insidias subter te;
non est prudentia in eo.

⁸ Numquid non in die illa, dicit
Dominus,
perdam sapientes de Idumæa,

et prudentiam de monte Esau?

⁹ Et timebunt fortes tui a meridie,
ut intereat vir de monte Esau.

¹⁰ Propter interfectionem,
et propter iniquitatem in
fratrem tuum Jacob,

operiet te confusio, et peribis in
æternum.

¹¹ In die cum stares adversus eum,
quando capiebant alieni exerci-
tum ejus,
et extranei ingrediebantur por-
tas ejus,
et super Jerusalem mittebant
sortem,
tu quoque eras quasi unus ex
eis.

¹² Et non despicias in die fratris tui,
in die peregrinationis ejus:
et non lætaberis super filios
Juda
in die perditionis eorum:
et non magnificabis os tuum
in die angustię.

¹³ Neque ingredieris portam populi
mei
in die ruinæ eorum;
neque despicias et tu in malis
ejus
in die vastitatis illius.

Et non emitteris adversus ex-
ercitum ejus

¹⁴ in die vastitatis illius,
neque stabis in exitibus
ut interficias eos qui fugerint,
et non concludes reliquos ejus
in die tribulationis.

¹⁵ Quoniam juxta est dies Domini
super omnes gentes:
sicut fecisti, fiet tibi;
retributionem tuam convertet
in caput tuum.

¹⁶ Quomodo enim bibistis super
montem sanctum meum,
bibent omnes gentes jugiter:

et bibent, et absorbebunt,
et erunt quasi non sint.

17 Et in monte Sion erit salvatio, et
erit sanctus;

et possidebit domus Jacob eos qui
se possederant.

18 Et erit domus Jacob ignis,
et domus Joseph flamma,
et domus Esau stipula:
et succendentur in eis, et devor-
abunt eos,
et non erunt reliquiæ domus
Esau,
quia Dominus locutus est.

19 Et hæreditabunt hi, qui ad aus-
trum sunt, montem Esau,

et qui in campestribus,
Philistiim:
et possidebunt regionem
Ephraim et regionem
Samarix,
et Benjamin possidebit Galaad.

20 Et transmigratio exercitus hujus
filiorum Israël,
omnia loca Chananæorum
usque ad Sareptam:
et transmigratio Jerusalem, quæ
in Bosphoro est,
possidebit civitates austri.

21 Et ascendent salvatores in montem
Sion judicare montem
Esau,
et erit Domino regnum.

præcipitaverunt. ¹¹ Alii vero, ad proximas coëuntes speluncas, et latenter sabbati diem celebrantes, cum indicati essent Philippo, flammis succensi sunt, eo quod verebantur propter religionem et observantiam manu sibimet auxilium ferre. ¹² Obsecro autem eos qui hunc librum lecturi sunt, ne abhorrescant propter adversos casus: sed reputent ea quæ acciderunt, non ad interitum, sed ad correptionem esse generis nostri. ¹³ Etenim multo tempore non sinere peccatoribus ex sententia agere, sed statim ultiones adhibere, magni beneficii est indicium. ¹⁴ Non enim, sicut in aliis nationibus, Dominus patienter exspectat, ut eas cum iudicii dies advenerit, in plenitudine peccatorum puniat: ¹⁵ ita et in nobis statuit ut, peccatis nostris in finem devolutis, ita demum in nos vindicet. ¹⁶ Propter quod numquam quidem a nobis misericordiam suam amovet: corripens vero in adversis, populum suum non dereliquit. ¹⁷ Sed hæc nobis ad commonitionem legentium dicta sint paucis. Jam enim veniendum est ad narrationem.

¹⁸ Igitur Eleazarus, unus de primoribus scribarum, vir ætate provectus, et vultu decorus, aperto ore hians compellebatur carnem porcina manducare. ¹⁹ At ille gloriosissimam mortem magis quam odibilem vitam complectens, voluntarie præibat ad supplicium. ²⁰ Intuens autem quemadmodum oporteret accedere, patienter sustinens, destinavit non admittere illicita propter vitæ amorem. ²¹ Hi autem qui astabant, iniqua miseratione commoti propter antiquam viri amicitiam, tollentes eum secreto rogabant afferrī carnes quibus vesci ei licebat, ut simularetur manducasse sicut rex imperaverat de sacrificii carnibus, ²² ut hoc facto, a morte liberaretur: et propter veterem viri amicitiam, hanc in eo faciebant humanitatem. ²³ At

ille cogitare cœpit ætatis ac senectutis suæ eminentiam dignam, et ingenitæ nobilitatis canitiem, atque a puero optimæ conversationis actus: et secundum sanctæ et a Deo conditæ legis constituta, respondit cito, dicens præmitti se velle in infernum. ²⁴ Non enim ætati nostræ dignum est, inquit, fingere: ut multi adolescentium, arbitantes Eleazarum nonaginta annorum transisse ad vitam alienigenarum, ²⁵ et ipsi propter meam simulationem, et propter modicum corruptibilis vitæ tempus decipiantur, et per hoc maculam atque execrationem meæ senectuti conquiram. ²⁶ Nam etsi in præsentī tempore supplicii hominum eripiar, sed manu Omnipotentis nec vivus, nec defunctus, effugiam. ²⁷ Quam ob rem fortiter vita excedendo, senectute quidem dignus apparebo: ²⁸ adolescentibus autem exemplum forte relinquam, si prompto animo ac fortiter pro gravissimis ac sanctissimis legibus honesta morte perfungar. His dictis, confestim ad supplicium trahebatur. ²⁹ Hi autem qui eum ducebant, et paulo ante fuerant mitiores, in iram conversi sunt propter sermones ab eo dictos, quos illi per arrogantiam prolatos arbitrabantur. ³⁰ Sed cum plagis perimeretur, ingemuit, et dixit: Domine, qui habes sanctam scientiam, manifeste tu scis quia cum a morte possem liberari, duros corporis sustineo dolores: secundum animam vero propter timorem tuum libenter hæc patior. ³¹ Et iste quidem hoc modo vita decessit, non solum juvenibus, sed et universæ genti memoriam mortis suæ ad exemplum virtutis et fortitudinis derelinquens.

Sample nouns

	1 Fem.	2 Masc.	2 Masc.	2 Neut.
Nom.	terra	deus	filius	verbum
Acc.	terram	deum	filium	verbum
Gen.	terrae	deī	filii	verbī
Dat.	terrae	deō	filio	verbō
Abl.	terrā	deō	filio	verbō
Nom.	terrae	deī	filii	verba
Acc.	terrās	deōs	filios	verba
Gen.	terrārum	deōrum	filiorum	verbōrum
Dat.	terrīs	deīs	filiiis	verbīs
Abl.	terrīs	deīs	filiiis	verbīs

	3 Masc.	3 Fem.	3 Fem.	4 Fem.
Nom.	pater	cīvitās	vōx	domus
Acc.	patrem	civitatem	vocem	domum
Gen.	patris	civitatis	vocis	domūs
Dat.	patrī	civitatī	vocī	domuī
Abl.	patre	civitate	voce	domū
Nom.	patrēs	civitatēs	vocēs	domūs
Acc.	patrēs	civitatēs	vocēs	domūs
Gen.	patrum	civitatum	vocum	domuum
Dat.	patribus	civitatibus	vocibus	domibus
Abl.	patribus	civitatibus	vocibus	domibus

Verbs

Listed here are tables for Latin verb paradigms.

		1c	2c	3c	4c
Pre.	1s	amō	moneō	trahō	audiō
	2s	amās	monēs	trahīs	audiīs
	3s	amat	monet	trahit	audit
	1pl	amāmus	monēmus	trahīmus	audiīmus
	2pl	amātis	monētis	trahītis	audiītis
	3pl	amant	monent	trahunt	audiunt
Fut.	1s	amābō	monēbō	traham	audiām
	2s	amābis	monēbis	trahēs	audiēs
	3s	amābit	monēbit	trahet	audiet
	1pl	amābimus	monēbimus	trahēmus	audiēmus
	2pl	amābitis	monēbitis	trahētis	audiētis
	3pl	amābunt	monēbunt	trahent	audient
Impf.	1s	amābam	monēbam	trahēbam	audiēbam
	2s	amābās	monēbās	trahēbās	audiēbās
	3s	amābat	monēbat	trahēbat	audiēbat
	1pl	amābāmus	monēbāmus	trahēbāmus	audiēbāmus
	2pl	amābātis	monēbātis	trahēbātis	audiēbātis
	3pl	amābant	monēbant	trahēbant	audiēbant
Pf.	1s	amāvī	monuī	trāxī	audīvī
	2s	amāvistī	monuistī	trāxistī	audīvistī
	3s	amāvit	monuit	trāxit	audīvit
	1pl	amāvīmus	monuimus	trāximus	audīvimus
	2pl	amāvistis	monuistis	trāxistis	audīvistis
	3pl	amāverunt	monuerunt	trāxerunt	audiverunt
Pre.	1s	amem	monem	traham	audiam
	2s	amēs	monēs	trahās	audiās
	3s	amet	monet	trahat	audiat
	1pl	amēmus	monēmus	trahāmus	audiāmus
	2pl	amētis	monētis	trahātis	audiātis
	3pl	ament	monent	trahant	audiant
Subj.	1s	amārem	monērem	traherem	audīrem
	2s	amārēs	monērēs	traherēs	audīrēs
	3s	amāret	monēret	traheret	audīret
	1pl	amārēmus	monērēmus	traherēmus	audīrēmus
Pf.	1s	amāverim	monuerim	trāxerim	audīverim
	2s	amāveris	monueris	trāxeris	audīveris
	3s	amāverit	monuerit	trāxerit	audīverit
	1pl	amāverimus	monuerimus	trāxerimus	audīverimus
Impv.	2s	amā	monē	trahe	audi
	2pl	amāte	monēte	trahite	audite
Inf.	Pre.	amāre	monēre	trahere	audīre
	Pf.	amāvisse	monuisse	trahisse	audīvisse